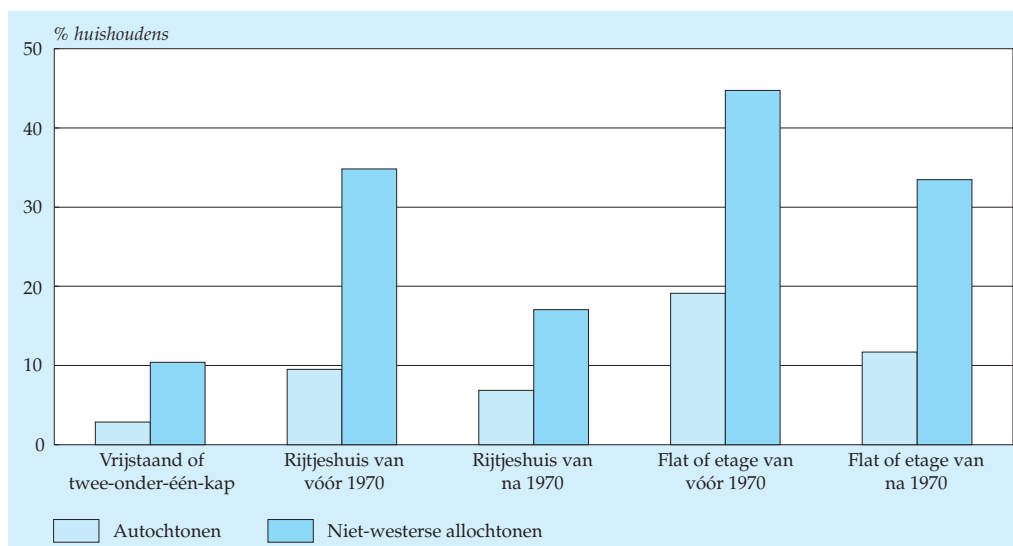

3. Minder tevreden over het wonen

Niet-westerse allochtonen zijn minder tevreden over hun woning en hun woonomgeving dan autochtonen. Zij wonen in kwalitatief minder goede woningen en moeten met meer mensen de beschikbare ruimte delen. In hun omgeving hebben ze vaker te maken met overlast. De binding met hun buurt is minder groot dan bij autochtonen. Het liefst willen ze verhuizen naar een betere woning en een betere buurt.

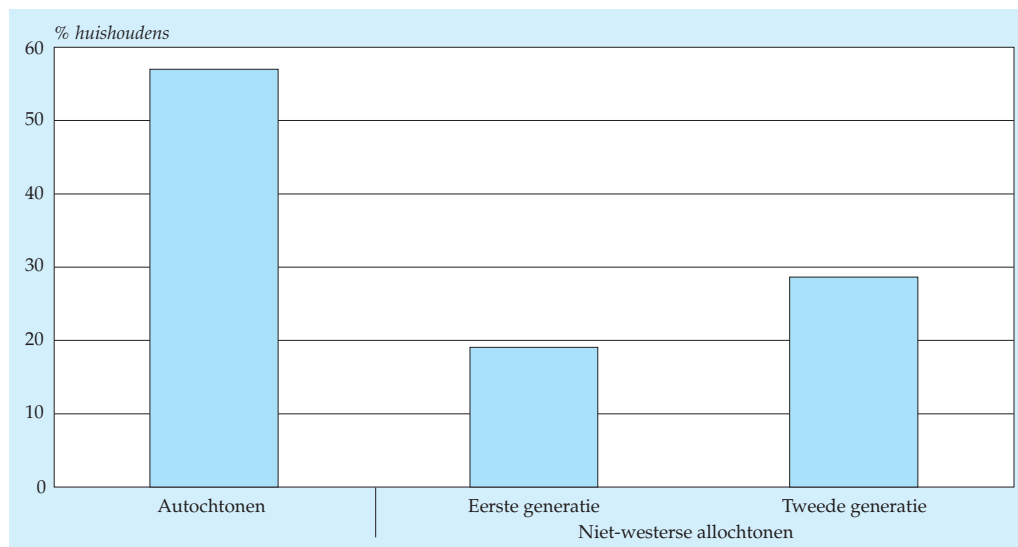
Kwalitatief minder goede woningen, te kleine woningen, huurwoningen: op al deze punten scoren niet-westerse allochtone huishoudens hoger dan autochtonen. En de verschillen zijn aanzienlijk. Dat komt tot uitdrukking in de tevredenheid over de woning. Van de niet-westerse allochtone huishoudens is één op de drie niet tevreden over de woning, van de Marokkaanse huishoudens is dat de helft. Van de autochtone huishoudens is één op de twaalf niet tevreden over de woning. Bewoners van flats en etages (flat-, etage-, boven- of benedenwoning, portiekwoning of maisonnette) van vóór en vlak na de tweede wereldoorlog oordelen het meest negatief. Ruim eenderde van de niet-westerse allochtone huishoudens bewoont een dergelijke woning, van de Marokkaanse huishoudens bijna de helft en van de autochtone huishoudens een op de acht. Echter, ook bij de eengezinswoningen blijken niet-westerse allochtonen ontevredener te zijn dan autochtonen. Zij zijn vaak wel kleiner behuist of wonen in minder goed onderhouden huurwoningen.

3.1 Niet tevreden met de woning, 2002

De tweede generatie niet-westerse allochtonen verschilt overigens wel van de eerste. Van de tweede generatie is 26 procent niet tevreden over de woning, tegenover 35 procent van de eerste generatie. Ook van de tweede generatie woont nog steeds ruim eenderde in oudere huurflats. Toch is er een verschuiving van huur- naar koopwoning. Van de eerste generatie heeft bijna 20 procent van de huishoudens een koopwoning, van de tweede generatie is dat al bijna 30 procent. Eigenaren zijn over het algemeen tevredener dan huurders.

3.2 Huishoudens met eigen woning, 2002

Kleine woningen

De niet-westerse allochtonen vinden hun woning naar verhouding te klein. Zij beschikken feitelijk ook over minder woonruimte. Dat heeft te maken met het type woning waarin ze wonen, maar ook met het feit dat een allochtoon huishouden gemiddeld uit meer personen bestaat dan een autochtoon huishouden. Tweederde van de niet-westerse allochtonen woont in een flat of etage. Deze zijn over het algemeen kleiner dan een eengezinswoning. Maar een allochtoon huishouden bestaat gemiddeld uit meer personen dan een autochtoon huishouden. In 13 procent van de niet-westers allochtone huishoudens is er in de woning minder dan één kamer per persoon beschikbaar. Dat is slechts 2% onder de autochtone huishoudens.

Het probleem is het grootst bij Marokkaanse huishoudens. Zij hebben de grootste huishoudens, maar ze wonen niet in grotere woningen. Van deze huishoudens heeft een kwart minder dan één kamer per persoon tot zijn beschikking. Bij de tweede generatie niet-westerse allochtonen is het ruimteprobleem kleiner. Deze huishoudens zijn kleiner.

Ontevreden over onderhoud huurwoning

Een kwart van de niet-westerse allochtonen vindt de woning slecht onderhouden. Zij hebben overwegend (vier van de vijf huishoudens) een huurwoning. Huurders zijn in het algemeen ontevredener over het onderhoud dan eigenaar-bewoners. Eigenaars hebben het onderhoud van hun woning in eigen hand, terwijl de bewoners van huurwoningen voor een groot deel van het onderhoud afhankelijk zijn van de verhuurder.

Aan koopwoningen wordt meer onderhoud gepleegd en verbouwd dan aan huurwoningen. Dat geldt zowel voor het reguliere onderhoud, zoals schilderwerk, onderhoud van de cv- en warmwaterinstallatie en reparaties aan dak, goten en houtwerk, als voor andere werkzaamheden. Binnen de koopsector zijn er weliswaar verschillen tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen, maar het is niet zo dat één van beide groepen meer onderhoud pleegt dan de andere. Autochtonen doen wat meer aan regulier onderhoud en, indien nodig, aan werkzaamheden aan de gemeenschappelijke ruimten, niet-westerse allochtonen wat meer aan bouwtechnisch onderhoud en het aanbrengen van nieuwe voorzieningen en verfraaiingen.

In de huursector wordt het minste onderhoud gepleegd aan de flats en etagewoningen van oudere datum, precies de woningen waar veel allochtonen wonen. Het gaat daarbij vooral om het reguliere onderhoud en het onderhoud van de gemeenschappelijke ruimten. Veel van dat werk komt voor rekening van de verhuurder.

Minder luxe in de woning

De bouwperiode van een woning is een belangrijke graadmeter voor de kwaliteit ervan. Zowel door de invoering van regels en verordeningen als door de beschikbaarheid van nieuwe materialen is de kwaliteit van woningen in de loop van de decennia sterk verbeterd. De veelal oudere woningen van de niet-westerse allochtonen scoren op het punt van de kwaliteit en luxe in de woning lager. Zo woont één op de tien allochtone huishoudens in een slecht geïsoleerde woning. Van de autochtone huishoudens is dat één op de twintig.

Van alle isolatiemaatregelen zijn dubbele ramen in de woonkamer in Nederlandse woningen het meest toegepast. Al sinds de jaren tachtig wordt nieuwbouw er standaard van voorzien. Van de niet-westerse allochtonen woont nog 15 procent in een woning zonder dubbelglas in de woonkamer. Spouwmuurisolatie is in tweederde van de woningen aangebracht, maar in minder dan de helft van de woningen van allochtonen.

De inrichting van de badkamer is ook een graadmeter voor luxe in de woning. Vier van de vijf allochtone huishoudens hebben alleen de beschikking over

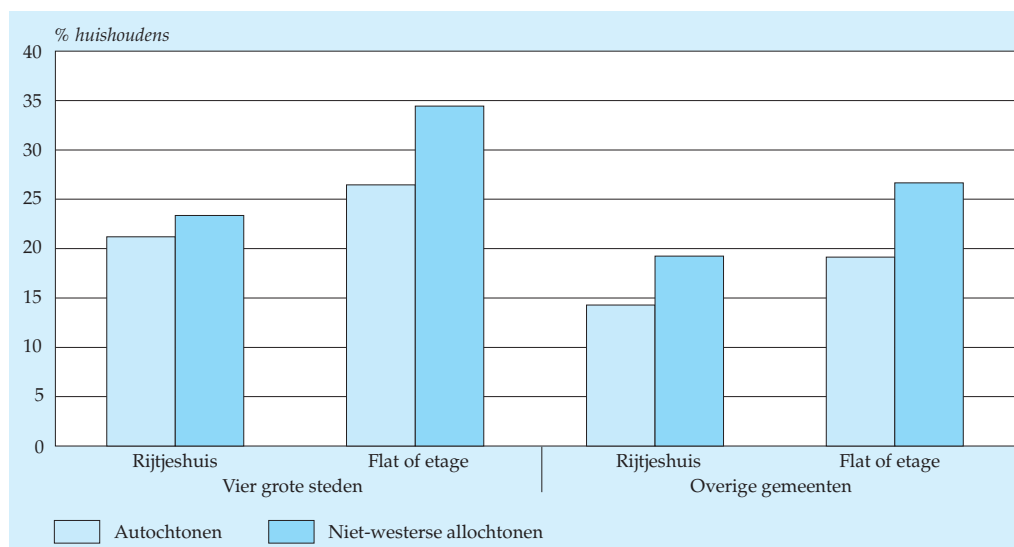
een douche. Van de autochtonen beschikt een kwart over de meer luxe combinatie van bad en afzonderlijke douche, van de allochtonen 7 procent.

Een kwart niet tevreden met woonomgeving

Bewoners van de vier grote steden, met Rotterdam voorop, en in die steden de bewoners van de wijken met oudere flats zijn minder tevreden over de woonomgeving dan de overige huishoudens in Nederland. Allochtonen en autochtonen verschillen op dit punt niet. Veertig procent van de niet-westerse allochtonen woont in één van de vier grote steden op een flat of in een appartement. Van deze huishoudens is tweederde tevreden met de woonomgeving. Dit is laag in vergelijking met autochtone huishoudens in flats, appartementen en dergelijke in de vier grote steden en ook laag in vergelijking met de huishoudens in een andere woonomgeving. Een kwart van de niet-westerse allochtonen woont in flats buiten de vier grote steden. Deze huishoudens oordelen positiever over hun woonomgeving; driekwart van hen is tevreden. Nog hoger waarderen de allochtonen in rijtjeshuizen buiten de vier grote steden hun woonomgeving. Een kwart van alle niet-westerse allochtonen woont in een dergelijke omgeving en 80 procent van hen is erover te spreken.

Toch valt op dat autochtonen die in een vergelijkbare woonomgeving wonen tevredener zijn dan allochtonen. De ontevredenheid neemt toe met de hoeveelheid overlast die bewoners ondervinden van rommel in de woonomgeving en van directe burens, omwonenden en jongeren. Geluidsoverlast en stank, stof en vuil veroorzaken ergernis en verminderen het woongenot. Allochtonen hebben er wat meer last van dan autochtonen.

3.3 Niet tevreden met de woonomgeving, 2002

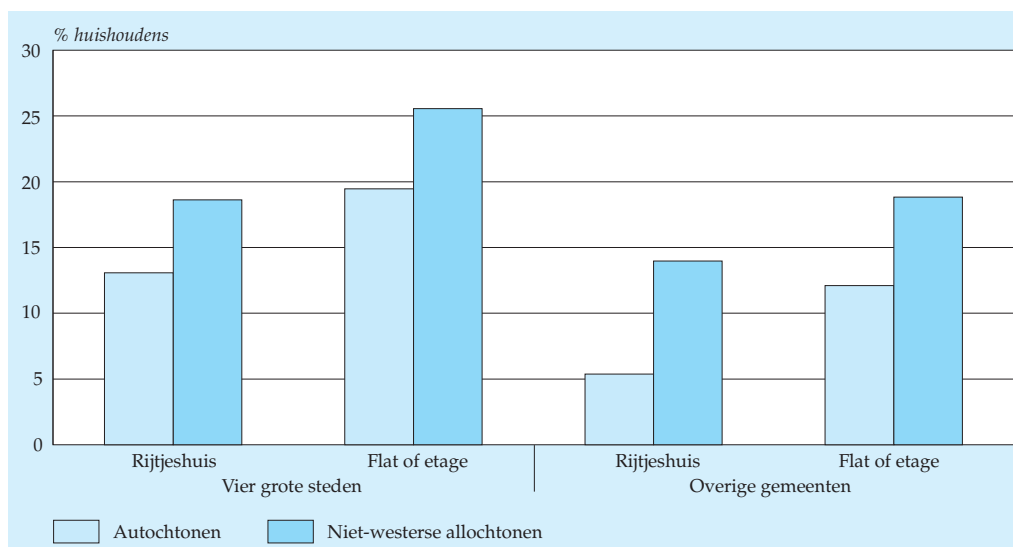
Goede voorzieningen in de buurt

Allochtonen wonen vooral in een stedelijke omgeving. Zij zijn dan ook minder tevreden over de parkeervoorzieningen en de groenvoorziening in de buurt, die nu eenmaal in een stedelijk woonmilieu minder voorhanden zijn. Maar allochtonen zijn tevredener over het openbaar vervoer, de basisscholen en crèches in de buurt en de speelgelegenheid voor kinderen. Dat zijn namelijk voorzieningen die in een stedelijke, drukbevolkte omgeving vaak beter geregeld zijn. De mening van allochtonen over de voorzieningen in de buurt wijkt op dit punt niet erg af van die autochtonen in een vergelijkbare woonomgeving. Wel is het opmerkelijk dat de tweede generatie kritischer is over de aanwezigheid van voorzieningen dan de eerste. Van de tweede generatie woont één op de vijf huishoudens in één van de vier grote steden en van de eerste generatie één op de drie. Desondanks is de tweede generatie minder te spreken over de aanwezigheid van groen en parkeermogelijkheid, terwijl die voorzieningen buiten de grote steden meer voorhanden zijn.

Angst voor beroving

Bewoners van eengezinswoningen hebben meer contact met hun directe buren en met andere buurtgenoten dan bewoners van flats en appartementen. Ook het gevoel van saamhorigheid en veiligheid in de buurt is groter in wijken met eengezinswoningen dan in wijken met flats. Dat patroon zien we zowel bij allochtonen als bij autochtonen. De verschillen tussen de diverse typen woonwijken zijn groter dan tussen de diverse bevolkingsgroepen in die wijken. Niet-westerse allochtonen hebben meer angst om in de buurt overvallen en beroofd te worden.

3.4 Bang om in de buurt lastiggevalen of beroofd te worden, 2002

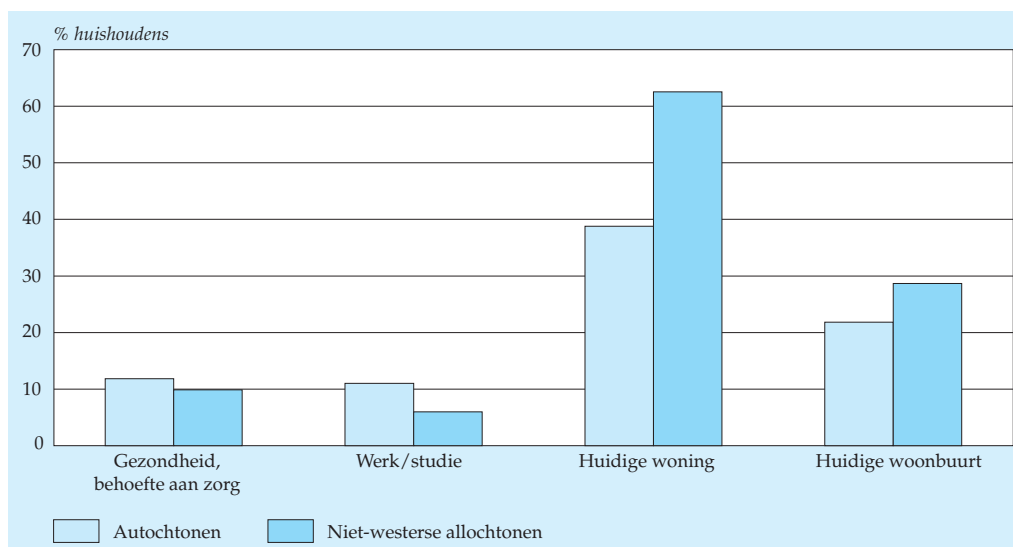

Graag een andere woning

De mindere tevredenheid over de woning en de woonomgeving bij niet-westerse allochtonen komt tot uiting in hun wens om te verhuizen. Eén op de vijf niet-westerse allochtone huishoudens geeft aan beslist binnen twee jaar te willen verhuizen. Slechts één op de veertien autochtone huishoudens heeft dergelijke plannen.

Van de niet-westerse allochtone huishoudens wil een ruime meerderheid verhuizen vanwege de woning. Meestal is dat omdat ze hun huidige woning te klein vinden. Ook de woonomgeving wordt in meer dan een kwart van de gevallen opgegeven als verhuisreden. Bij de autochtonen liggen die verhoudingen anders. De woning is maar voor één op de drie reden om te willen verhuizen. Doordat autochtone huishoudens gemiddeld wat ouder zijn, is gezondheid of behoefte aan extra zorg vaker de reden om een andere woning te zoeken. Verhuizen vanwege het werk komt ook vaker voor dan bij niet-westerse allochtonen.

3.5 Redenen van huishoudens om te willen verhuizen, 2002

Niet zo makkelijk gevonden

Hoewel veel allochtonen graag een andere woning zouden willen, verhuizen zij niet meer dan autochtone huishoudens. Het percentage allochtone huishoudens dat in de afgelopen twee jaar daadwerkelijk doorgestroomd is naar een andere woning bedraagt ongeveer 14. Dat is minder dan de 20 procent die aangaf binnen twee jaar te willen verhuizen. Bij de autochtone huishoudens ligt die verhouding heel anders. Van hen is 11 procent verhuisd, terwijl 7 procent aangaf binnen twee jaar te willen verhuizen.

Het feit dat niet-westerse allochtonen minder tevreden zijn over hun woning en hun woonomgeving en dat ze graag een andere woning zouden willen hebben, lijkt bij het daadwerkelijk verhuizen dus een minder grote rol te spelen. Kennelijk is het in de praktijk nog niet zo makkelijk om de woonomstandigheden te veranderen.

